

Nro. 5. és 6.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Adult Bétsből, Kedden October 9-dik napján, 1810-ik
esztendőben.

B é t s.

Fényes és örvendetes innepléssel tisztelte a' folyó Octóber 4-dikén, mint az ő Cs. K. Felsegeditsőséges neve' napján, a' Bétsi fegyveres Polgárság azon kegyességét ő Felsegének, a' melly szerént, mint tudva vagyon, szivére vévén a' kegyelmes Monarcha a' Bétsi Polgárságnak ő Felsege eránt az ellenség' utóbbi béütése alatt bizonyított hűségét és buzgóságát, azt azzal kívánta megjutalmaztani, hogy hat új ágyut öntetvén, azokat a' Bétsi Polgári seregnek ajándékozta. Ezen kettős innepnek annál fényesebben lehető tartatása végett tehát, az ide való Polgári fegyveres seregnek minden Batalionnyai a' belső és külső város között lévő mezőre (a' Glaszira) pa-

rádében kiállván, négy szegletű katonai rendet, *quarrét* formáltak, melynek közepében egy szép templomi sátor lévén felállittatva, ez alatt az ide való Fejedelem Érsek nagy misét szolgálta-
tott, 's azután a' Felséges Monarcha által a' Pol-
gárság' hűségének megjutalmaztatására rendelte-
tett ágyuk ennek általadattattak, a' melly azo-
kat a' Glaszirol a' belső városban lévő polgári
fegyveres házba nagy katonai pompával, tábori
muzsikával, békisérte.

Nápoly Ország.

Nápoly Sept. 12-kén. *Kalabriának* partjai mel-
lett e' hónap' 4-kén és 5-kén ismét véres vereke-
dések estek. Látván Anglus Contra-Admirális
Martin, hogy a' mi hajóink bizonyos mozduláso-
kat tesznek, azonnal jelt adatott az Anglus ha-
jóknak arra, hogy a' miéinket támadják-meg. A'
miéink sokáig kiállották az ellenség' tüzit a' nél-
kül, hogy feleltek volna reá; de végezetre ők is
hozza fogtak a' tüzeléshez. Két oráig tartott ve-
rekedés után kénytelenítettett visszafordúlni a'
Siciliani partok felé az Anglus hajós sereg. Heve-
sebb és véresebb volt a' verekedés Sept. 5-dik
napján. Az Anglusok' kisdud hajókból álló se-
rege 9 óratájban vitorláit a' tengernek eresztvén,
hajóinknak hadi lineájokra ismét reá jött. Az
ágyúzás mind két részről elkezdődvén oly nagy
volt, hogy reszkettek belé a' Kalabriai és Siciliai
partok. Végezetre egy Fregátot és három Brig-
get küldvén az Anglus vezér apró hajóinak (tsaj-
káinak) segittségekre, a' verekedés megint elkez-
dődött, és még az előbbeninél is tüzesebb volt;
200 ágyuk szórták egymás ellen a' kártátszölyo-

bisokat szünet nélkül. Ezen Fregát és a' Briggek két versben közelítettek hajóinknak lineájokhoz csak egy flinta lövésnyire, és onnét adtak reá tüzet minden ágyuikból. Agyus tsajkáink az első vagy külső hadi rendet formálván, és szállító hajóink ezeknek hátokmegett allván, minden ditséretet felyülhaladó bátorsággal kiállották az ellenség' tüzet; nem is sokat vesztettek, mint-hogy többire hátokmegett estek-le az Anglus golyobisok. Az Anglus Fregátot és három Brigget ellenben egészen keresztül furdalták a' mi kár-táts golyobisaink, mellyeket harmintz tsajkáink és a' partról két batteriáink szortak reájok. Dél-tájban nagy siettséggel és rendetlenséggel mentek vissza a' Messinai kikötőhelyfelé. A' mi hajóinkon egy ember esett-el, és öt kapott sebet. Hat tsajkáink és néhány szállító hajóink megromladoztak gyengén. A' sebesekek között van Hadnagy *Montemajor*, Csajkakomendáns. Az ellenségnek igen sokat kellett veszténi, minthogy négy oráig volt kitétetve tsajkáink és batteriáink tüzinek. Fegyveres seregeink, a' mellyek ezen reggel magokat a' szállítóhajókra való felülésben és azokról való kiszállásban gyakorlották, a' Király' parantsolatjára a' partokról vissza vonták volt a' halmokra magokat azonnal, hogy a' Király eszébe vette, hogy az ellenség ágyuzni fog kifelé. A' 101-dik Frantzia Regementből, melly a' partól 600 ölnyi távolságra állott, csak-ugyan még is megölt egy tisztet, és megsebesített kilentz embert, az ellenség' golyobissa. Az egyik Anglus Brigg és hat tsajkák csak alig-alig és vontatva mehettek vissza a' Siciliani part mellé.

Joachim Király végig szemlélője volt ezen tengeri verekedésnek.

A' *Vesuvius* hegy, melly egy időtől fogva tsendességben volt, September 11-dikén ismét árvíz' módjára hozzá fogott a' tűzmosléknak okadásához. Szerentsére háromfelé vette folyását a' tűzmoslék (Lava); külömben, ha t. i. egész árjával egyfelé vette volna rohanását, igen nagy pusztítást okozhatott volna.

Arról a' természetnek rettentő tsudájáról a' Vezuv' tűzokadásáról, ezeket olvassuk bővebben egy Sept. 14-dikén indúlt Nápolyi levélben: —

„Ismét egy szép de rettenetes természeti játék áll szemeink előtt. A' mi szomszédunk, a' *Vezuv* hegye, a' melly vagy két esztendőktől fogva tsendesen viselte magát, e' hónap' 8-kán ismét keményen kezdett füstölgeni. Sept. 9-kén és 10-kén vastag füst borította el tetejét, a' melyből olykor-olykor rettenetes lángok tsavarodtak felfelé. Mi három jó Német órányi távolságra vagyunk tőlle, még is jól halljuk az ő belső részének menydörgéshez hasonlító morgását. Sept. 11-kén három felőlről kezdett a' tűzmoslék lefelé folyni a' hegyről. Az egyik folyó a' *Torredella-Nunciata* mellett lévő eredőnek vévén útját, azt azonnal meggyújtotta. A' második folyó az úgy nevezett *Sommának* vette útját, a' hol semmi kárt nem tehetett, minthogy ez a' Somma nem egyéb, hanem ugyantsak a' Vezuv hegyének egy már más alkalmatossággal hasonló tűzpatak által elpusztított része. A' harmadik mind ezeknél veszedelmesebb, mint hogy ez Portici és Resina felé kezdett közelíteni, a' hol, ha más felé nem talál tsavarodni, sok kárt tehet

Sept. 12-kén még hánytá kifelé a' hegynek szája a' rettentő sokaságú hamvat és tüzes követ, és azt mütatták a' hegy belső részének bögése és a' föld alatt hallató zúgás, hogy még néhány napokig tartani fog a' Vulkánus' kegyetlenkedése. —

„*Utól-írás.* — Tegnaptól fogva a' tüzmosléknak azon árja, a' melly eleinten Portici és Resina felé vette vala útját, onnan eltérvén, a' szegény *Torre-de-Greco* felé fordúlt, a' melly városnak már több versben rettenetes veszedelmeket okozott a' hegyből kifolyó tűz. Ezen várost 15,000 szorgalmatos ember lakja. Egy szép kalárizsfábrica is van benne. Éppen a' hegy' töve mellett fekszik. Ez előtt 9 esztendőkkel is bérontott hozzá egy ilyen tűzpatak, és több utzáit eltöltötte: hanem a' lakosok, a' helyett hogy kakhellyeiket oda hagyván távolabb kerestek volna magoknak bátorságos lakhellyet, az elborittatott utzákról a' meghülepedett és keményedett salakot nagy munkával kihordották, és azolta ismét ott laknak. — A' hegy' alján lakó parsztság mihelyest eszébe vette, hogy haragszik a' hegy, azonnal minden marhájával egyetemben tovább ment onnét, és eltsendesedését várja. Nápoly várossából sok újságonkapó emberek kijárnak Portici és Resina felé, közletről kívánván az irtoztató tünemént szemlélni. Tegnapp erre felé fúván a' szél, egész Nápoly város felibe hozta a' sok hamvat. Legalább is 1000 hóldra betsúlik azon szöllőkerteket, mellyeket mártak eddig mostanában elborított a' kifolyó tüzmoslék. Meg lehet ennek rettenetességét tsak eből is itelni, hogy az az egy ága a' kifolyó tűznek, a' melly Portici és Resina felől *Torre-de-*

Greco felé tért-el, egy kis fertály órányi szélességű, és 10 vagy 15 lábnyi mélységű.

Nagy Britannia.

A' *Londoni Ujság* levelekben ilyen *Siciliai* tudósítások jöttek-ki mostanság: — “

„*Messína*, Jul. 26-kán. Itt kevés idő alatt igen homályos ábrázatba öltöztek a' Politikai egek. Murat, (a' Napolyi Király) két hónapoktól fogva minden Generálisaival és Ministereivel egyetemben Kalabriában tartózkodik, olyan célzással, hogy seregeit Siciliába által hozza. Egy Proklamatiót adván-ki, azt mondja benne, hogy Siciliának sorsa már meg vólna határoztatva, és ő, 30 ezer vitéz Frantziákkal ide kiszállani akar, azért, hogy az Anglusokat innét elkergesse. Remétségünket tsaknem egészen a' földhöz veri annak szemlélése, hogy az Udvar itt olyan lágy-melegségsel lattatik hozzánk a' szigetnek együttvaló védelmezésében viseltetni, hogy nekünk az alatt valamelly nagy titkot fekünni nem lehet nem gyanitanunk. Az itt lévő Anglus vezér *Stuart* ilyen környülállások között egyedül tsak az Anglus seregekre kéntelenittetik bízni magát, és vagy a' szigetnek hathatós védelmezéséhez hozzá látni, vagy azon lenni, hogy a' szigetet miként hagyhassa mennél jobb móddal ide. Tétovázás nélkül az elsőt választotta. Battériaink tsak hamar elborították a' partokat, mintha bájolás által nevededtek vólna-ki a' földből; a' *Fárori* szoros tenger, erdőhöz kezdett hasonlítani az azt fedező hajóknak vitorlafáik miatt. A legkisebb bárkát felfegyverkeztette. Linea hajóink is megjelenvén partjaink előtt, oltalmazó lineát for-

máltak. Az Angliai Országlószék is már most kétségkívül egy kevés figyelmetességet fog ráánk fordítani, mért valósággal terhessé kezdett lenni állapotunk. A' sziget' lakosai gyakran kérdezik tőlünk, hogy mi fog velük történni, ha őket a' békeségkötés' alkalmatosságával ide hagyjuk, és a' Frantziák' gyűlölségének kitétetődni engedjük. Mi ilyenképpen azon tartományban, a' hova eleinten tsak mint segittség úgy jöttünk vala, már most egészszen magunkra hagyattatva vagyunk, hogy azt védelmezzük. Az itt lévő Anglus vezérnek valósággal igen terhes dólgek között kell választást tenni tudni, etc.

„*Messina*, Julius 27-kén. Semmi nem hasonlit szépségire nézve ezen szoros tengernek (tsatornának) mostani tekintetéhez. A' két egymással általellenben fekvő partokat, lógerek és ide's-tova menő fegyveres tsapatok fedik, mellyek valami két Anglus mértföld távolságra táboroznak egymástól. A' *Murat*' sátora egy magas halmon áll, 's eleibe egy három színü nagy zászló van felszúrattatva. Minden estve látjuk, miként vétetik-körül katona udvarnokjai által. A' mi főverériünk Gen. *Stuart*, véle éppen általellenben lakik egy szép falusi épületben, *Furo* (vagy a' világosító torony) és *Messina* között. A' tenger-tsatornát, melly a' két partot egymástól elválasztja, fegyveres tsajkák fedik, mellyek gyakran öszsze tsapnak, és a' nagy ágyukból rebdeső bombik és golyobisok szünetlenül irják a' levegőben a' tüzes abrantsokat a' két partok között. Az ágyuzás leg nagyobb mozsarakból vagy 36 fontos ágyukból folytattatik. A' Lineahajók a' partok' szélső szegleteiknél állanak. Két ilyen, rész

szerént vízi részszerént szárazon való, és egymást semmivé való tevással fenyegető ellenséges armádiáknak szemlélése, valósággal fontos tekintet.

Spanyol és Portugallia országokat illető tudósítások, az Anglus Ujságokból, a' Hamburgi Ujságok szerént. —

London, Sept. 8-kán. A' Portugalliában fekvő egyesült armádia áll, *először* 27 ezer Anglus gyalogokból és lovasokból, *másodszor* 24 ezer Portugallus gyalogokból és lovasokból. Ágyúzó készülete ezen armádiának igen számos; a' fő tábornál, a' melly még Augustus 22-kén *Celorico* mellett lógerezett, 200 — a' tartalék armádiánál, melly *Abrantes* mellett volt megszállva, hasonló képpen 100 rész szerént ágyuk rész szerént hanbitzák találtattak, minden tekintetben jó készülettel. —

A' Portugalliai Koronaörökös, a' *Brasiliai* Princz, minden iparkodását arra fordította Rio-Janeiróban, hogy a' maga Amériikai tartományait, mellyekben a' természet a' maga ajándekait bőséges kezekkel osztogatta-ki, a' lehető virágzásra vigye. A' végre küldött Követet az Amériikai özszeszövetkezett Státusok' Congressusához is, hogy szoros kereskedésbéli kötésre lépjenek együtt.

A' *Kodixi Junta* vagy az az Országlószék, a' melly még az előbbeni Király nevében folytatja az Uralkodást, és a' melly egy idő-ólta Országló-Tanáts nevet adott magának, keményen fogta a' dolgot azon Amériikai Státusok ellen, a' kik az anya Spanyol országtól elállván, magokat függetlenekké tenni iparkodtak. Nevezetesen a' Ca.

Caraccasi lakosok ellen ilyen Hirdetést tétetett (t. i. a' nevezett Tanáts) Jul. 31-kén a' Kadixi Ujságban közönségessé: — „Alig hogy értésünkre esett az a' véletlen és kedvetlen dolog, a' mi Caraccasban történt, a' melynek lakosai magokat függetleneknek lenni hirdetvén, magoknak Juntát választottak, 's magokat az anya országtól elválasztottak: hogy ő Felsége (itt a' Frantzia Országban tartatódó Austuriai Princzet érti a' fennnevezett Tanáts) azonnal meghatározta magában, hogy ily nagy rosznak még böltsőjében lehető megfojtathatása végett leg hathatósabb eszközöket vétessen elő: Ehezképpest szükségesnek lenni találta ő Felsége kihirdettetni, hogy *Caraccas* tartománya hadi szoros megszállott, vagy bézárt állapotban légyen, és parantsólja ő Felsége, hogy minden oda bévezni akaró hajók elfogattassanak, és elvétettessenek. Hogy ezen parantsolat annál foganatosabb lehessen, hadi hajók rendeltetnek a' nevezett tartomány' kikötőhelyeinek torkaik' eleibe, hogy az azokba bévezni akaró hajókat letartóztassák. Továbbá parantsólja ő Felsége a' Caraccással szomszédos több Spanyol tartományok Kormányozóinak, hogy azon légyenek, hogy ezen tartományba a' magok kormányozássok alatt lévő tartományokból semmi eleséget, fegyvert, és egyéb hadi készületet bévinni meg ne engedjenek, 's minden oda bémenő útakat elvágjanak. Azoknak ellenben, a' kik a' tartomány lakosai közzül a' magok rébellis gondolataikat megváltoztatják, az ő Felsége nevében tökéletes botsánat ígértetik, etc. —

Tudjuk, így folytatja szavait a' Londoni tudósító, hogy *Caraccasból* nem régiben Követek

érkeztek Londonba. Ezek néhány vérsbéli audentzián voltak a' külső dolgokra ügyelő Minis-ternél Lord *Wellesley*nél, ki is, mint halljuk, azt tanátsolta nékik, hogy iparkodjanak az Ánglus országglószéknek közbenjárása által összszebékéltetni a' Caraccasi lakosokat azon Országló-Tanáttal, a' melly még az előbbeni Király' nevében Kadixban folytatja a' kormányozást. Mondják, hogy Lord Wellesleynek ezen tanátslása nem volt légyen sikeres.

Mind ezeket gondolóra vévén, nem tettzettsudalátosnak az az újság, melly szerént azt olvassuk a' Spanyol tudósításokban, hogy ugyan azon *Caraccasi* Követek, a' kik elébb Londonban jártak, most már Kadixban vannak, a' melly város mellett, *St. Leon* szigetén, mint ezt is a' leg újabb Spanyol levelekben olvassuk, September 15-kén Diétát tartani szándekoztak a' Kortekek (Spanyol Karok és Rendek). —

Hogy *Kadixnál* vagy Portugalliában a' Wellington táboránál valami újabb verekedés történt volna, semmi tudósításokban nem olvassuk. —

Kataloniában ismét mozgani kezdett a' Generális *Odonnel* organizálása alatt egy Insurgens armádia. Ezen vezér írta Tarragonából Jul. 22-kén a' Kadixi Országló-Tanátsához, hogy az Aragoniában fekvő ellenséges sereg 12 ezer gyalogokból és 1000 lovasokból áll, és magát *Tortosa* mellett egy ágyúlövés távolságra fészkelte meg az *Ebro* vize két partjain. A' Brigadéros Generális *Navarro* vezérlése alatt lévő Insurgenseket az ellenség Jul. 13-kán megtámadván a' verekedés 4 órát tartott, melly után azok magokat végezetre vissza vonni kénytelenítették. Az ügy

nevezett Amerikai Regiment (itt tehát már Amerikai Spanyol fegyveresek is találhatnának), melyre bajonéttal ütött rá az ellenség, magát igen jól viselte. —

A' nevezett Generális írja továbbá a' következőket is a' Kadixi Országló-Tanáthoz: — „Értésemre esvén, hogy az ellenség számos szállítványt (eleséget 's egyéb készületet) indított légyen bé Barcellona felé, azonnal rendelést adtam 6500 Insurgens katonáknak, 700 lovasságnak, és 2500 fegyveres parasztnak, hogy Grenolleshez elő nyomulván, az ott elmenő ellenséges szállítványra üssenek rá, melyet Generális *Macdonald* 10 vagy 12 ezer gyalogok, 900 lovasok, és illendő számú ágyúzók által kísértett. A' verekedés elkezdődvén, az ellenséges szállítvány az alatt Barcellonaba beérkezett. Ha a' fegyveres parasztnak, a' kik különben magokat ezen tsatában igen jól viselték, az eleikbe adatott rendeléseknek tökéletesen engedelmeskedtek volna, melly abban állott, hogy ők, az alatt, míg a' verekedés foly, más oldalról a' szállítványra üssenek rá, ennek talám nagyobb részét elnyerhettük volna. A' mi vesztesünk 120 vagy 140 elesett, és 400 megsebesedett emberekből állott.

A' *Valencia* tartományában fekvő Insurgenseknek Marquis *Romána* fő vezérjévé, *Valencia* várának pedig Gen. *Balleysteros* Komendánsává, neveztettek.

A' Spanyolok és Portugallusok segítségére kiveztek végezetre a' Cowesi és Spithendi öblökből azon fegyveres seregekkel rakott 176 szállító hajók, a' melyeket az ellenkező szél a' ne-

vezett öblökben oly régen tartóztatott. A' fegyveres sereggel vannak, *Erskine*, *Lumley*, és *Hay* nevű Generálisok.

Az Eszlingi Hertzeg, Marschal *Massena* armádiája, *Almeida* várának elesése után 110 ezer emberekre szaporodván, mint hallatik már most minden órán előbbre fog ezen Marschal nyomúlni Portugalliában. *Oportot* a' kereskedők és gazdagabb lakosok már nagy részint oda hagyván, Angliába eveztek által onnét. — Lord Wellington Kadixból is 4000 emberből álló segítő sereget kért magának.

Portugalliában három nevezetes helyek találhatók, a' hol az az armádia, melynek valóságos feltett célja az, hogy ezen országot védelmezze, az ellenséggel jó móddal megverekedhetik. Egyik a' *Guardai* térség, a' hol eddig tanызott a' Wellington armádiája; a' másik van *Abrantesnél*; a' harmadik *Santeremnél*.

Lizabonnál a' Tágus' torkában 450 Anglus szállító hajók gyülekeztek össze, mellyek a' Portugalliai tsatázásnak kimenetelét várják, oly véggel, hogy ha a' Wellington armádiája megtalál verettetni, azt azonnal felvegyék, és Angliába haza vigyék.

Frantzia Birodalom.

Paris, Sept. 24-dikén. Tegnapelőtt Státustanátsot tartott a' Császár a' maga előlülése alatt. Tegnapra Párisba bėjőven ő Cs. Felségek, idegen Követtségek' audientziája volt az Udvarnál. Holnap Fontainebleauba szándekoztak kiútazni ő Cs. Felségek.

Roma városa mellől a' Villa Borghese nevű ritkaságok' házából 450 régi Státuák 's egyéb ilyen ritkaságok érkeztek-meg Párisba, mellyekkel a' Napoleon muzeuma fog gazdagabbá tettetni.

A' tegnapi fényes audientzia és nagy mise után pompás katona parádét tartatott a' Császár a' Thuilleriában, a' hol egyebek között egy Portugalliai Legio is jelen lévén, ezt a' Császár egy kerületbe állította, és beszédet tartott hozzá. A' Császár' beszédet Portugallus Generális *Carcme* magyarázta-meg a' katonaság előtt. A' beszéd' foglalatja ez volt: — „A' Császár az utolsó háborúban mind vitézségekre mind fenyítéktartásokra nézve megelégedett a' Portugallus katonákkal. Nagy vigasztalására szolgált ő Felségének, hogy az egész hadakozás alatt egy is el nem szökött közzülök. Most azt kérdezi tőlök ő Felsége, hogy van-e' kedvek vissza térni hazájokba? — de kéntelen ő Felsége egyszersmind azt is tudtokra adni nékik, hogy egy része az ő othon lévő hazafi társaiknak az Anglusok által felingereltetvén, a' Frantziák ellen fegyvert fogott legyen; és hogy az Anglusok azt hirtelték volna el Portugalliában, hogy azok a' Portugallus katonák, a' kik Frantzia szolgálatban Német országon voltak, mind elvesztek, etc.“ — Még el sem végezhetette szavait a' Császár, hogy a' katonaság e'képpen kiáltott-fel: — „Küldjön haza tsak minket Felséged, majd kiveszszük mi a' hazánkfiat ezen tévelygésből; majd megmutatjuk mi az Anglusoknak, hogy életben vagyunk. Nem lesznek Felségednek nállunknál hü-

ségesebb katonái. Majd elő fogjuk mi beszélni hazánkfiainak, melly betsúlettel tartatott bennünket Felséged a' maga taboránál; mi mind a' Felséged zászlója alá fogjuk hajtani őket, etc. — Ezen parádé után, a' melly 4 orát, tartott, még egyszer beszélgetett a' Hollándus és Portugallus tisztekkel a' Császár. Egy az utólsók között minnyájoknak nevekben még egyszer bizonyossá tévén ő Felségét az ő hűsegek felől, így szollott: „Mi Portugalliában is azok fogunk lenni, a' kik Német országon voltunk. A' mi hazánkfiainak hálaadással és érzékeny szívvel fogják megérteni tőlünk, melly nagy bizodalommal viseltetett legyen Felséged erántunk, megengedvén, hogy az Ebersdorfi lógerben gyakran csak a' Portugallus katonaság álljon strázsát Felséged körül.

Roma. — „Az itt felállittatott Országló Consúta ilyen végzést hirdettetett-ki a' Császár' nevében: — „*Mi Napoleon, Frantziák' Császárja,* etc, meghatároztuk az istentiszteletre ügyelő Ministerünknek feladására, hogy azok a' Papiszemélyek a' Romai és Trasimenei Departamentumokban, a' kik az erántunk tartozó hűségnek hitét letenni nem akarják, azért, hogy az Ekklesia törvényeit és az Ur Jesus Kristustól eleikbe szabott kötelességeket nem esmérik, ezennel, a' Világi Hatalom ellen valo támadóknak, és mint olyanok, a' mi birodalmunkban a' Papi szolgálatra alkalmatlanoknak lenni, hirdettetnek.

Magyar Mathésisről való Tudósítás.

A' Mathesis tsaknem minden tudománynak és Mesterségnek gyökere; mellyet a' tudósok' ta-

nubizonyságokon kívül megmutat az, hogy az embernek alig van egy mozdulása vagy tselekedete, mely Mathesis nélkül megeshetne: melyről itt többet szólni nem lehet, — másutt leszsz helye.

A' szándék ez: Egy valaki, a' kiért, azonkívül hogy már több Munkáiról is esmeretes a' két Magyar Hazában, kezes leszsz e' szóban forgó Munka is, kínálja ezen tudósítás által a' két Haza' olyan Kavallérjait két Darab *Tör'sök Munkával*, a' kik mind a' Haza' szűz Nyelvét, mind a' Tudományoknak ezen egygyik feszesen kapaszkodó gyökerét, a' Mathesist, nem tsak tudják betsűlni, hanem kívánnak is azoknak előtseperedéseken és virágzásokon törekedni. —

Az I. Darab Kézírásban van az egész mathesisi *Számvetés* (arithmetica universalis) a' II. Darabban a' *Terjedtségmérés* (geometria), 212 Formával; és a' *Lapos Háromszegletűmérés* (trigonometria plana), az azt illető Formákkal egygyütt. — Ezt a' két Darab Munkát ajánlja a' Szerző, Hazafiai' hasznokra ilyen meghatározott feltételek alatt, *ingyen*:

1. A' ki ezt a' Munkát, ha érdekét megismervén, kinyomtattatni szándékozik, akarki legyen az, vegye jó neven ha azt kéntelenítettünk kívánni, hogy azon esetre, ha a' Kézírás, minekelőtte kinyomtattatna, eltalálna veszni, magát 6000 forintig, kárpótlásúl lekötelezni tartozik.

2. Mivel az egész Munka' kinyomtattatása, 10 vagy 15 réztáblákkal egygyütt is, legfellebb tsak 3000 forintba kerül, megkívánnja a' szerző, hogy az tökéletes szépséggel, és a' Szerző' gondja alatt, a' ki ezt a' mesterséget tökéletesen érti, mennyen végbe.

3. Hiteles írásbéli Jótállás (cautio) mellett, elküldi a' Munkát a' Szerző oda, a' hova jó szándékból kívántatik, kemény próba és vi'sgálás (critica censura) alá.

4. Ajánlja a' Pártfogó, hogy 10 Római, 10 Reformata, és 10 Aug. vallásbéli főbb iskolák' számokra egygyetegygyet, a' Szerzőnek 10-et, egygyütt 40, két Darabból álló könyvet fog ajándékozni.

5. A' többit tsak 10 századbér (procento) haszonnal és nem többel, ha Kavallér; 15-tel pedig, ha Könyvárros, fogja eladatni. Vagy

6. Ezt a' két utólsó tzikkelyt, Kavalléri indulattjához mérsékelve, a' maga' nemes szíve' gyönyörűségére változtathattja tettzése szerint ugyan, de minden esetben kedves Nemzete' hasznára

Ezen 18 esztendeig készült Munka' tökéletességéről semmit sem szóllunk, hanem az ítélettételt egészszen a' Pártfogóra és a' Tudós próbálókra hagyván, azt kérjük, hogy ha valami magyarozott szónak tökéletlenségére tsak legkissebb ellenvetéssek lenne is, mellyet nehezen reménylünk; annak óltalmazó fontos erősségeit a' Szerzőtől kívánni levél által méltóztassanak.

A' levél' vezetékje (adresse) légyen ez :

à Monsieur F. de *Magyar*, mathématicien.

à Oedenbourg.

*

Jegyzés. Engedelemkéréssel jelentik a' M. Kurir' irói tisztelt Olvasóiknak, hogy az a' papiros, a' milyenre eddig nyomtatták újságaikat, hirtelen el fogyván, és más ahoz hasonlót hirtelen akár mi árron sem találhatván, vagy két postanapokon alább való papirosra kéntelenítettnek nyomtattatni újságaikat.